

Normalnorěcny slěd sadowych čłonkow

Neutralny, to groni njewuzwignjony slěd sadowych čłonkow jo póstajony wót někotarych premisow:

- 1) Subjekt, jolic wustupujo, stoj na přědnem městnje sady.
- 2) Finitna forma predikata stoj na drugem městnje sady, enklitikon „se“ za nim (abo casy pšed nim). W prezensu móžo finitna forma predikata teke na kóńcu sady stojaš.
- 3) Adwerbialne wobstojanje casa stoj wjelgin cesto pšed adwerbialnym wobstojanim městna. Wobej stojtej zwětšego pšed objektom.
- 4) Infinitna forma predikata stoj młogi raz na kóńcu sady a twóri z finitneju formu predikatny ramik. Infinitna forma predikata móžo w saže teke dalej přězy stojaš, ale žednje nic pšed finitneju formu predikata.
- 5) ł-forma predikata stoj w saže zwětšego dalej přězy, ale žednje nic pšed finitneju formu predikata.
- 6) Adjektiw ako atribut stoj pšed pśěgowym słowom, substantiw ako atribut stoj pó pśěgowem słowje.

Pšikłady:

- ad 1) „**Wejsanarje** kšě nowe grajkanišćo twariš.“, „**Młožina** w klubje dart grajo.
- ad 2) „Kopańcowy trening **pšewjedujo se** w sportowej hali.“, „Kopańcowy trening **se** w sportowej hali **pšewjedujo**.“
- ad 3) „Nan pójěžo **witše do města** nakupowat.“, „Wósadna młožina co **pšiducy mjasec w Błotach** cołnowaš.“
- ad 4) „Wukniki 5. lětnika **kšě** ku gódam žiwadło **graš**.“, „Wukniki 5. lětnika **kšě** ku gódam **graš** žiwadło.“, „Nan **pójěžo** witše do města **nakupowat**.“
- ad 5) „Familija Nowakojc **jo** kóńc tyženja **drogowaš była**.“, „Familija Nowakojc **jo była** kóńc tyženja **drogowaš**.“
- ad 6) „Žowćo cyta w póstoli **zajmne knigły**.“, „Wukniki **5. lětnika** kšě ku gódam žiwadło **graš**.“

Glědaj!

Gaž což někaki sadowy čłonk wuzwignuš, pótom pšesunjoš jen na zachopjeńk sady.

W toš tom paže njejadna se južo wó normalnorěcny slěd sadowych čłonkow.

Prepozicionalny objekt

Prepozicionalny objekt móžo byś substantiw abo substantiwiski pronomen. Wón njestoj w nominatiwje. W serbšćinje stoj prepozicionalny objekt w genitiwje, datiwje, akuzatiwje, instrumentalu abo lokatiwje – we wótwisnosći wót predikata.

Za objektom pšašamy se:

- Žowka jo **wót mašerje** dar dostała. -> Wót kogo/cogo jo žowka dar dostała? -> prepozicionalny objekt w genitiwje
- Carny zec góži se **k t-shirtoju**. -> Ku komu/k comu góži se carny zec? -> prepozicionalny objekt w datiwje
- Dopominam se rady **na dowol**. -> Na kogo/na co se rady dopominam? -> prepozicionalny objekt w akuzatiwje
- Nan rozgranja se **ze šotu**. -> Z kim/z cym se nan rozgranja? -> prepozicionalny objekt w instrumentalu
- Wukniki su rozpšawjali **wó swójjich dožywjnjach**. -> Wó kim/wó com su wukniki rozpšawjali? -> prepozicionalny objekt w lokatiwje

Adverbialne wobstojanje

Adverbialne wobstojanje móžo byś adverb, substantiw z prepoziciju abo pronomen.

Rozeznawamy adverbialne wobstojanja městna, casa, wašnje (to groni pšewóžujuceje wobstojnosći) a pšícyny.

Pširownaj na pšikład:

- wence, w měšće, how -> žo? -> městno
- žinsa, za góžinu, něnt -> ga? -> cas
- wótnowotki, tak daloko -> kak? -> pšewóžujuca wobstojnosć
- klubu, mójogodla -> cogodla? -> pšícyna

Genitiw

Za genitiwom pšašamy se: „Blisko kogo stojš?“ abo „Blisko cogo stojš?“

Prepozicije genitiwa su na pšíklad: „bžez“, „blisko“, „do“, „wót“, „wokoło“.

Datiw

Za datiwom pšašamy se: „Ku komu źoš?“ abo „K comu to trjebaš?“

Prepozicije datywa su: „k“ (*pšed g, k, ch* „ku“), „napšešiw“, „pšešiw“, „wótpowědujucy“.

Akuzatiw

Za akuzatiwom pšašamy se: „Kogo wiziš?“ abo „Co wiziš?“

Prepozicije akuzatiwa su: „mjazy“, „nad“, „pód“, „pšed“, „za“ (*pšerownaj instrumental*) resp.

„na“, „pó“, „wó“ (*pšerownaj lokatiw*). Wóni wóznamjenjuju z akuzatiwom směr abo zaměr.

Instrumental

Za instrumentalom pšašamy se: „Z kim pšizoš?“ abo „Z cym pšizoš?“

Prepozicije instrumentala su: „mjazy“, „nad“, „pód“, „pšed“, „z“ (*pšed s, z, š, ž, ś, ź* „ze“),

„za“. Wóni wóznamjenjuju z instrumentalom městno abo instrument/partnarja.

Prepozicije „mjazy“, „nad“, „pód“, „pšed“, „za“ mógu teke stojaš z akuzatiwom, ale maju pón hynakšy wóznam. Wóni wóznamjenjuju z akuzatiwom směr.

Lokatiw

Za lokatiwom pšašamy se: „Wó kim powědamy?“ abo „Wó com powědamy?“

Prepozicije lokatiwa su: „na“, „pó“, „pši“, „w“ (*pšed t, w* „we“), „wó“. Wóni wóznamjenjuju

z lokatiwom městno abo tematiske wopšimješe. Prepozicije „na“, „pó“, „wó“ mógu teke stojaš z akuzatiwom, ale maju pón hynakšy wóznam. Wóni wóznamjenjuju z akuzatiwom směr abo zaměr.